

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

Tornem a Lourdes

La pressió de Sant Jordi em va estafar un terç de l'extensió del meu article, dedicat a *Les senyorettes de Lourdes* de Pep Coll. Avui me'n refaig. I com que jo no sóc qui al món de la crítica literària, m'arreceraré a la meva guingueta. Aquesta

obra em referma en la creença que escriure és dir coses interessants i dir-les de manera agradable, atractiva. La novel·la és interessant de punta a punta perquè Bernadeto ha viscut les coses que explica amb franquesa en capítols alterns i el narrador sap les que explica als altres capítols perquè s'ha empassat un bon grapat de peces bibliogràfiques, detallades a la pàgina 313. I és agradable i atractiva, entre altres detalls, perquè utilitza una llengua rica i natural, molt arrelada al país i fins adequada a l'ambient d'un Lorda de fa un segle i mig. En altres obres l'autor acumula el llenguatge més propi de les seves terres pallareses: una manera excel·lent de mostrar-lo és ensenyar-lo en viu. Aquí no hi renuncia però ens el serveix amb una discreció elegant.

També hi ha algun aspecte negatiu, pel meu gust. A part que hi ha faltat un corrector (i això potser no és culpa de l'autor: «havien resat *qui sap les misses*», per *qui-sap-les*; «Així ho devia de pensar mossèn Peyramale», per *ho devia pensar*; i uns quants detalls més), no sempre estic d'acord amb les seves decisions. Per exemple: en lloc de «*Déu n'hi doret* de les batusses que van provocar les aparicions de la

Verge Maria», ¿per què no, ras i curt i sense por, *deunidoret?*; o, si usa *l'hi* per 'li ho' («potser no l'hi diuen clarament»), ¿per què no usa *n'hi 'li'n'* en els casos adequats? («No cal que li'n doni més detalls»); o per què alterna *res i re*; o per què Bernadeto, malgrat que parla més «col·loquial», ha d'usar l'article neutre *lo* (en general no veig que calgués).

Deixant a part això, il·lustro aquest llenguatge amb uns quants exemples a l'atzar: «La gana el treu de casa *en pic* es lleva», «olla i cullerot queden nets com una patena [...], nets i *espurlents* ['brillants'] com si els hagués llepat un gos», «les altres s'havien agenollat més *enllanet* entre unes roques i resaven el rosari», «la padrineta [...] els va *fumbre* tots al carrer», «No es volien deixar perdre l'aparició de l'endemà, l'última de la quinzena, que per a més moviment, *s'esconçava* ['s'esqueia'] en un dijous de mercat», «Jo només pensava poder fer la comunió i *encabat* morir-me i anar-me'n al cel, que jo imaginava com una gran sala de molí amb tot de sants i santes asseguts en saques de farina menjant sense parar sagrades formes, que són l'aliment celestial» (la família de Bernadeto eren moliners), «va venir *una seguida* de males collites», «*Espavil*, nena!», va dir», «Quan han vist que el riu sortia de mare, *correu-hi tots*, han volgut aturar-lo», «l'església es va omplir de gent, entraven del carrer a *raig fet*», «festejava amb Jean-Marie [...]. Un *mastegatx* que no s'acabava mai de decidir», «Un negoci *ben galdós* que va fer, a *fe dena*» ['a fe de Déu'].*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Cabòries?

La continuïtat dels mots és un misteri místic. El febrer del 2004, quan li vaig fer una entrevista pel canal 33, Jesús Moncada em va dedicar un volumet de 68 pàgines que acabava de publicar als Quaderns de les Cadolles. Consulto el peu d'impremta i hi lleigeixo: Fraga-Calaceit, 2003. Eren textos breus, prologats pel poeta Hèctor Moret. Aquí tens l'obra completa del Moncada mediàtic, em va dir foteta, ell que no es prodigava gens als mitjans. I en efecte, l'articulisme complet del gran Moncada es compon de dotze articles. Dotze. I el llibret, que Edicions 62 reedità l'any següent, pren el títol d'un article del 1985: *Cabòries estivals*. Un títol que llavors em va semblar tan antimediàtic com el seu autor. Cabòries! Mot derivat de *cap* que designa preocupacions, cavil·lacions sense fonament. Qui m'anava a dir que el llibre mediàtic més buscat per Sant Jordi duria aquest títol? I, sobretot, que els nens jugarien per places i carrers, en català i en castellà, amb les cabòries montillesques a la boca gràcies al talent del regiment polonès de TV3? És o no és un misteri lèxic per encaboriar-s'hi? Per cert, que Moncada hi afegí un subtítol: *...i altres proses volanderes*. Volanderes?*

Pep Coll utilitza una llengua rica i natural, molt arrelada al país

A peu de pàgina

ECOLOGISME

Enric Aulí publica un assaig dirigit als ecologistes inexperts

L'editorial Integral ha publicat l'assaig *Carta a un joven ecologista. Una llamada a la reflexión sobre la vida y el medio ambiente*, escrit pel científic Enric Aulí (Barcelona, 1949), que va ser secretari general del departament de Medi Ambient de la Generalitat, entre d'altres càrrecs relacionats amb l'ecologisme. En aquest assaig, l'autor aposta per una mena de "nova revolució industrial" per dominar l'excés de confiança i la contaminació psíquica que amaguen la gravetat de la situació.

FESTIVAL

Sis autors catalans participen al festival PEN World Voices

Del 29 d'abril al 4 de maig se celebrarà la cinquena edició del PEN World Voices, un festival literari que té lloc a Nova York. L'Institut Ramon Llull ha preparat un programa molt extens de literatura catalana i hi ha convidat a participar sis autors: Carme Riera (a la foto), Mercè Ibarz, Àngels Aymar, Francesc Serés (a la foto), Joan Margarit i Josep M. Fonalleras. Aquest festival internacional ha acollit destacats membres de la literatura catalana des de la seva pri-

mera edició. Tot i la seva joventut com a festival, ja ha esdevingut una referència pel que fa a la literatura estrangera als Estats Units. El seu principal objectiu és donar a conèixer als lectors nord-americans els estils, gèneres i veus d'altres cultures del món i aquest és el motiu pel qual conviden

PERE VIRGLI

autors dels cinc continents. La tria és oberta, en el sentit que es convida nous talents i escriptors consagrats que tindran l'oportunitat de dialogar, davant del públic, amb autors destacats nord-americans. Amb aquesta finalitat estan previstes diferents lectures i taules rodones per tota la ciutat.

JORDI GARCIA

A més d'aquests sis autors catalans, en aquesta edició també s'hi esperen noms com ara Umberto Eco, Salman Rushdie, Mario Vargas Llosa, Ian McEwan...

TRADUCCIÓ

Primera traducció al català de l'obra mestra de Dickens 'El casalt'

Xavier Pàmies ha publicat a l'editorial Columna la traducció al català d'*El casalt*, novel·la considerada l'obra mestra de Charles Dickens. Aquesta obra, que es podrà adquirir a partir del 22 de maig, és una magnífica combinació de tragèdia i sàtira. Dickens hi fa una crítica ben clara a la ineficàcia dels

AVUI

òrgans de justícia (tot i que va morir el 1870, avui dia també podria fer una crítica similar) i un retrat ple de contrastos de la societat anglesa del segle XIX. Segons Harold Bloom, "no hi ha cap més novel·la en anglès que in-venti tant".